

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLIV (38)

Štev. (No.) 35

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5. septembra 1985

NAŠ GLAS V DRAGI 85

Prvi govornik - Gregor Batagelj

V veseljem in uspešnem vzdušju so se zaključili letošnji jubilejni dnevi Drage 85 v parku Finžgarjevega doma na Opčinah.

Program teh študijskih dni je bil tokrat prvič objavljen v slovenskem verskem tedniku „Družina“.

Prvo predavanje v petek, 30. avg. je bilo podano z izrednim uspehom pod temo: „Štirideset let slovenskih daljav in bližin“. Kot je bilo možno razbrati iz tematike je razumljivo, da so obiskovalci pričakovali predavatelja iz zdomske emigracije.

Gregor Batagelj, mladi predstavnik slovenske politične emigracije v Argentini, je na prvem večeru presenetil publiko s svojim nastopom. Sourednik našega lista Svobodna Slovenija je v izbrani, sočni in sodobni knjižni slovenščini podal zanimive opise in zaključke. Nadvse zanimiva pa je bila debata, ki je sledila govoru. Glavne predavateljeve misli so bile sledeče:

S pregledom opravljenega dela na različnih področjih je hotel pokazati, da se Slovenci v Argentini nismo izkoreninili. Začrtal je tudi možen razvoj dušnopastirskega, političnega, literarnega, pevskega in gledališkega delovanja. Zamislil si je daljave kot preteklost, bližine pa kot upanja polno bodočnost. Šel je pa še korak naprej in pregledal naše stične in ne stične točke, v čem smo si blizu Slovence po celem svetu in kaj nas oddaljuje. Poudaril je, da je Draga zvezda repatica, ki kaže pot vsem, ki si prizadevajo

za svobodno izmenjavo mnenj, za sožitje, za svobodno Slovenijo.

V soboto 31. avgusta popoldne je nastopil kot predavatelj dr. Boštjan Župančič, izredni predavatelj prava na Leton Hall University of New Jersey v ZDA. Razvil je zanimive misli v okviru teme Slovenija konec XX. stoletja: prehod v novo dialektiko?

Nedeljski program se je pričel s sveto mašo, katero je daroval tržaški škof Lorenzo Bellomi — v slovenščini.

Ivan Štuhec, mlad slovenski duhovnik na študiju v Rimu je poudaril oznake sodobne slovenske in svetovne Cerkev v temi „Med Getsemanijem in Taborom: žar in stiska kristjanovega upanja“.

Zaključno predavanje — Duma 1985 — je podal poznani debater na teh študijskih dnevih dr. Marko Dvoržak, ki je slavist, publicist in pastoralni delavec v Nemčiji.

Ogromno število obiskovalcev (posebno iz matične Slovenije), kvaliteta predavanj, osebnost predavateljev ter zanimive debate so označili letošnjo Drago kot izredno uspešno. Kot posebno lahko dodamo, da je letos prvič prenašala delno potek Drage koprška televizija.

To vseslovensko srečanje v Trstu je primerno definirjal v telefonskem razgovoru naš mladi letošnji predstavnik v Dragi: „Slike o Dragi si ni mogoče ustvariti iz poročil. Drago je treba doživeti!“

XXVI. Slovenski dan v Torontu

Letošnji XXVI. Slovenski dan je bil posvečen slovenski mladini. Vršil se je 28. julija 1985 na Slovenskem letovišču ob veliki udeležbi rojakov iz raznih krajev Ontarioa.

Dan se je pričel s sv. mašo za vse žive in mrtve Slovence, katero je opravil g. Janez Kopač CM in svojo pridigo v pretežni večini posvetil vprašanjem naše doraščajoče mladine, njenih težav in problemov, in ji dal napotke, kako naj rešuje te probleme z vero v Boga in z razumevanjem za svoj slovenski izvor in materin jezik.

Po kosilu se je ob dveh popoldne pričel pred kapelico kulturni program, ki ga je vodila ga. Marta Jamnik-Sousa. Po odpetih himnah — peli so jih otroci slovenske šole „Brezmadežne“ iz New Toronta pod vodstvom Blaža Potočnika in ob spremljavi prof. Osane na harmoniju — je ga. Jamnik-Sousa za

uvod spregovorila nekaj besed in v imenu Slovensko-kanadskega sveta pozdravila goste in ostale udeležence tega slavlja, ter prebrala nekaj pozdravnih pism kanadskih civilnih oblasti in pozdravno pismo dr. Katicke Cukjati iz Argentine.

Za tem so sledile točke sporeda. Sodelovali so, kot že omenjeno, šolarji slovenske šole župnije Brezmadežne s svojim lepim petjem, poleg njih pa so nastopili še: Folklorna skupina „Soča“ iz Hamiltona pod vodstvom Antona Horvata, folklorna skupina „Šmarnica“ iz Toronta, ki jo vodi Metka Skulj, gđc. Šušteršič iz Hamiltona z baletnim ple-som, gđc. B. Jamnik z recitacijo, in gđc. Šajnovič z melodijami na harmoniki; člani STZ pa so v odsotnosti inž. Franka Grmeka nastopili na bradlji pod vodstvom Oskarja Korēna. Slavnostna govornica je bila dr. Branka Lapajne.

Med nas je usekalo...

Ob 40-letnici našega begunstva

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je enemu izmed vodilnih mož slovenskega begunstva dne 16. t. m. pisal pismo, iz katerega posnemamo tele misli v tolažbo:

Tvoje pretresljivo poročilo sem sno-či prejel. Vsa ta strašna tragika našega ljudstva, o kateri sem iz tvojih ust zvedel, in nekaj podrobnosti, me tako neznansko teži in boli, da se sploh ne morem izraziti. Saj iz vere slušam doumeti, da tudi to služi zveličanju duš našega naroda, da pač tudi mi zdaj gremo po težki poti preganjanja in mučeništva, po kateri Jezus vodi svojo Cerkev, da je tudi zdaj naš narod pač izbran, da svoje število mučencev pošlje v nebesa, kakor je pisano v Apokalipsi (Raz 6, 11), da pomaga dopolniti od Boga določeno število mučencev a vse to gledati, sočutiti in sotrpeti

je vendarte strašno hudo. Morda pa je Bog naprej videl, da mi naše takojšnje zmage ne bi znali uporabiti sebi in drugim v zveličanje, ker bi zapadli napačno in postali trdi, namesto da bi v vsej hvaležnosti in ponižnosti bili pripravljene vsem brez izjeme omogočiti in olajšati vrnitev v božje naročje. Šele iz največjega ponižanja bomo morda zrasti v prave apostole, vse razumevajoče, pripravljene vse odpustiti in tako sposobni ustvariti veliko in močno katoliško skupnost v vsej raznolikosti, kakor to vidimo v vseh božjih delih...

Usoda naših „izročenihi“ fantov mi je moč in dan na srcu in v mislih — vse molitve se sučejo okrog njih. Pa, če je v večjo čast božjo, naj bo tudi to!

Pastirjev glas v tujini, str. 20

(leta 1945)

Kmetijstvo v Sloveniji

dr. Peter Klopčič

Najbolj zanemarjena panoga slovenskega gospodarstva je kmetijstvo, zato bomo to polje malo bolj podrobno analizirali:

Večina antropologov je mnenja, da imajo vse kulture gospodarsko podlago.

Podlaga slovenske kulture v skoraj 1500-letni zgodovini, je bilo kmetijstvo. Slovenska vas je bila center slovenskega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja. Kar smo trajnega ustvarili Slovenci, je bilo ustvarjeno v glavnem v slovenski vasi, ali bolje, so ustvarili ljudje, ki so izšli iz slovenske vasi. Še do druge svetovne vojne je bilo približno 60% Slovencev zaposlenih v kmetijstvu in gozdarstvu in so živelj v vaseh.

Tri osnovne institucije so temelji vasi: lastnina, zakon (mož in žena) in družina. Te institucije so zagotovile stabilnost vasi in s tem celega naroda. Kljub majhnosti je bil narod močan, je preživel veliko preizkušenj in se ohranil. Istočasno je bil biološko tako krepak, da je pošiljal v tujino na tisoče emigrantov.

Vsi se zavedamo, da nobena kul-

Ves dan je potekel v lepem in prijateljskem vzdušju in v splošno zadovoljstvo udeležencev. Mnogi so si lahko nabavili tudi različno slovensko čtivo, ki je bilo na razpolago.

Otmar Mauser (iz A. D.)

Govor dr. B. Lapajne

Letošnje leto je bilo proglašeno kot Mednarodno leto mladine. V tej zvezi sem dobila častno nalogo govoriti o dolžnosti oziroma obveznosti slovenske mladine.

Kanadska mladina slovenskega porekla ima dve dolžnosti. V prvi vrsti, kot rojeni kanadski državljani, imate obveznost biti zvesti Kanadi in njenemu demokratskemu sistemu. V zvezi s tem morate biti pripravljene boriti se za osebne in skupne pravice in svobodo. Če vidite, da izgubljamonekatere pravice, se moramo boriti za to, da se ohranijo, tudi če taka pozicija morda ni popularna. Brez osebne svobode, brez verske svobode, svobode govora, misli in dejanj, je človek kakor priklenjena žival, brez upanja v bodočnost.

Danes se najdejo ljudje, ki pod okriljem lepih obljub delajo, da bi vam in nam vzeli vse, kar nam je najdražje, našo svobodo in morda celo naše življenje. Pripravljene morate biti dobro presojati, kaj vam obljublja in kaj je njihov končni cilj. Obljube so lepe in privlačne, resnica, ki nas s temi obljubami čaka, je pa kruta in nečloveška.

Kot mladina slovenskega porekla je vaša druga dolžnost do slovenskega naroda in njega kulture. V tem oziru ni dovolj le to, da ste morda član katere plesne skupine ali pa to, da na vprašanje „Katere narodnosti ste?“ odgovarjate: „Jaz sem Slovenec“. Najprej je važno znanje slovenskega jezika. Jezik je najvažnejše sredstvo za razumevanje pripadnika katerega kolj naroda.

Brez znanja slovenskega jezika ne morete razumeti literarnih del Prešerna, Vodnika, Gregorčiča itd., ali starih narodnih povesti in pesmi. Brez znanja slovenskega jezika ne morete razumeti duše slovenskega naroda, duše, ki nas razlikuje od drugih narodov. Mogoče vam je težko učiti se slovenščine. Malo truda je res potrebna. Znanje drugih jezikov pa nikoli ne škoduje, še manj pa znanje materinskega jezika. Stari slovenski pregovor pravi: „Koliko jezikov znaš, toliko ljudi veljaš“.

(Nad. na 2. str.)

tura ni statična, ampak se prilagaja počasi spremembam in vsrkava predvsem tehnološke iznajdbe.

Toda modernizacija ne sme biti revolucija, če hočemo ohraniti ravnotežje. Uspoštevalo, da je podlaga slovenske kulture slovenska vas, bi bilo treba to podlago modernizirati, ne pa jo odstraniti in uničiti, kar poizkušajo in so do neke mere mere uspeli komunisti.

Zanimivo je, kako so severnoameriški sociologi in antropologi zaskrbljeni, ker se je kmetijsko prebivalstvo v ZDA zmanjšalo od 30% leta 1940 do 3% leta 1981. Boje se, da bodo ZDA izgubile svoje sociološko in politično ravnovesje ter da se bo zmanjšala njihova biološka vitalnost. Če človek pregleda katerikoli revni predele ameriških velemljestv, da so te bojazni popolnoma upravičene.

TRENTNI POLOŽAJ KMETIJSTVA

POLJEDELSTVO

Struktura zemljišč	Površina v ha	v %
gozd	1.014.000	50,1
travniki, pašniki in trstičja	469.000	23,1
njive in vrtovi	256.000	12,7
sadovnjaki in vinogradi	57.000	2,8
močvirna tla	229.000	11,3
skupaj	2.025.000	100,0

Po tej statistiki, ki je realistična, imamo v Sloveniji samo 12,7% njiv in vrtoev in 2,8 sadovnjakov in vinogradov. Celokupne obdelane zemlje je torej samo 15,5%. Tako stanje je absolutno nezadovoljivo in nesprejemljivo in je posledica ne samo zanemarnjenega kmetijstva, ampak celo preganjanja in zaviranja in to vseh 40-let odkar so komunisti na oblasti.

Marca 1983 je Kmetijski inštitut Slovenije v Ljubljani izdal študijo

Najstrožji so v Bosni

FAZ, prir. Pavlina Dobovškova

„Svobodna Slovenija“ je nedavno priobčila izvešček poročila „Amnesty International“ o kršenju človekovih pravic v Jugoslaviji. Nemški časopis Frankfurter Allgemeine Zeitung pa je pred dobrim tednom poročal, da so gotovitev Amnesty International naleteli na neljub sprejem pri jugoslovanskih oblasteh. Le-te hočejo namreč na vsak način prepričati zapad in svetovno javnost na sploh, da je Beograd „napreden in human“. Ti krogi trdijo, da v Jugoslaviji ne vlada samovoljno sodstvo. Tudi naj ne bi bilo res, da bi bili ljudje sojeni, ne da bi bili zopet podani resnični vzroki in tudi s političnimi jetniki se nikakor ne ravna nečloveško.

Takšne trditve pa le naletijo na gotove pomisleke, ker je znano, da obstajajo v jugoslovanskem pravosodju zakoni, ki določajo, da je vsak jugoslovanski državljan lahko sojen in obsojen zaradi „državi sovražne propagande“, če se o jugoslovanskih razmerah izjavlja na tak način, da lahko vsak policaj, ali pa sodnik smatra, da so te izjave sovražno naperjene proti socialističnemu redu sedanje Jugoslavije — četudi so bile besede izrečene v najožjem in privatnem krogu.

Zadnje obsodbe najvišjega državnega sodišča v Beogradu dokazujejo, da so ti pomisleki upravičeni. Nemški novinar Viktor Meier označuje sedanje jugoslovansko sodstvo kot samovoljno in to svojo oznako utemeljuje s procesi v Sarajevu proti univerzitetnemu docentu Šešlju. Na podlagi nepravilnega paragra-

Analiza dolgoročnih možnosti razvoja kmetijstva SR Slovenije do leta 2000.

V tej študiji avtorji omenjajo, da bi od tistih 229.000 ha močvirnate zemlje lahko meliorizirali do leta 2000 približno 60.000 ha zemljišč — varianta 1; ali 100.000 ha — varianta 2. Eventualno bi lahko vsa močvirnata zemlja izsušili in jo usposobili za kultivacijo, enako tudi del travnikov in pašnikov.

S tem bi se trenutna površina njiv in vrtoev lahko dvignila od 13% (Slovenija ima najmanj obdelane zemlje na prebivalca v Evropi) na 26%.

Problem pa ni samo v površini njiv, ampak v dejstvu, da še od tistih bornih 13% slovenske zemlje, ki so njive, je le ena tretjina obdelana z najmodernejšimi metodami in doseže pridelke, kot so doseženi v srednje razvitih državah. (Delo, 29. januarja 1983)

Vse to gori omenjeno je posledica zanemarnjanja in celo namernega uničevanja poljedelstva, odkar so na oblasti komunisti.

Vsaj od leta 1975 so namenoma židali tovarne na najboljših njivah. Končno so le prišli do zaključkov, „da je še najdražja hrana tista, ki je ni.“ (Delo, 3. marca 1984)

„Analiza dolgoročnih možnosti razvoja kmetijstva“ pravi na strani 81: „Prvi cilj v tem trenutku mora biti: doseči večjo produkcijo hrane v čim krajšem roku“

„Povečanje proizvodnje na teh zemljiščih (slovenskih njivah) bi dosegli predvsem z izboljšanjem tehnologije in smotrno uporabo produkcijskih sredstev (gnojila, semena itd) skratka s hitrejšim vnosom znanja v produkcijski proces.“

„Razvojno pospeševalna služba ni dovolj usposobljena, predvsem ne dovolj številna in ne dovolj motivirana za delo. Smatramo, da je to ena bistvenih pomanjklivosti za hitrejši razvoj proizvodnje.“ (str. 82)

(Se nadaljuje)

fa je bil obsojen na osem let zapora. To kazen je vrhovno zvezno sodišče v Beogradu znižalo na 22 mesecev ječe. Meier dokazuje, da so gotovi resnični ali pa izmišljeni prestopki v Bosni najstrožje kaznovani, celo bolj, kot na Kosovu. Trdi tudi, da si vrhovno sodišče v Beogradu lasti pravico, da obsodbe krajevnih sodišč svojevoljno spreminja.

Meier našteva več primerov, kako delujejo v Jugoslaviji sodišča. Mnega je, da je brutalna obsodba docenta Šešlja verjetno bila zamišljena kot opozorilo, kako bodo oblasti ravnale z državljani, katere bodo smatrale za „državi sovražno razpoložene“. Tipičen primer naj bi bila obsodba Nikole Novakovića, katerega je sarajevsko sodišče obsodilo na 12 let zapora. Na nekem poslovnem potovanju po zapadu se je namreč sestal z mladostnimi prijatelji iz predvojnih časov, ki so bili takrat člani Mačkove hrvaške kmečke stranke.

Izredno važno vlogo pri teh procesih pripisuje Meier Slovincu Dolancu. Poroča, da je Dolanc — v nezadovoljstvo mnogih Slovencev — aktivno delal pri procesu proti Šešlju in proti beograjskim intelektualcem. Baje je Dolanc — po mnenju Meierja — tudi organiziral v Gospiču na Hrvaškem tisti zloglasni center, kjer naj bi bili zaprti in mučeni albanski mladeniči s Kosova. Med zapadnimi socialdemokrati pa Dolanc kljub vsemu velja za dobrega prijatelja in za liberalno usmerjenega.

LOV NA VRHOVE

Pod tem naslovom piše v letošnji Lovski vestnik, ki izhaja v Kanadi, zanimiv članek o gorništvu dr. Vojko Bratina, profesor metalurgije na torontski univerzi, obenem pa navdušen plezalec. Navaja splošen pregled slovenskega alpinizma, za nas pa je zanimiv predvsem odstavek, ki ga ponastiskujemo:

Po vojni je nastopila nova generacija slovenskih plezalcev, ki so z izredno drznostjo in s pomočjo moderne opreme pognali plezanje do samega vrha. Iz Slovenije so začeli odhajati plezat po vsej Evropi, po vseh kontinentih, Azija, Afrika, Severna, Južna Amerika. Ti vrhunski plezalci so po velikih začetnih uspehih v himalajskem pogorju končno stopili leta 1979 na vrh Everesta po novi, precej zahtevni poti. Takole piše v knjigi: „Everest Canada“: „The Yugoslavs... went on to climb one of the longest and most difficult routes in the Himalayas, the complete West Ridge of Everest in 1979“. Slovenski uspehi v Himalajih so ovekovščeni v zelo reprezentativni knjigi: „Na vrh sveta“, ki je izšla leta 1979. Odpravo na Everest sam je pa opisana v istoimenski knjigi, ki jo je spisal Tone Škarja z ostalimi člani odprave. Trije Slovenci so prišli na vrh Everesta in sicer: Andrej Štremfelj in Nejc Zaplotnik kot prva skupina, in Stane Belak, Hrvat Stipe Božič in Šerpa Ang Phu kot druga skupina. Zadnji, Ang Phu je pri sestopu tragično zdrknil po ledeni strmini v smrt. Verjetno prevelika izčrpanost.

Nejc Zaplotnik (1952—1983) spada v najmlajšo generacijo plezalcev. Tudi on je postal žrtev ledenega plazu v Himalajih. Pri pred-monsunskem vzponu na deseti najvišji vrh sveta, Manaslu (8156 m), v tkim. hrvaški odpravi „Manaslu 1983“ se je utrgala ogromna ledenska lуска in zdrvela v dolino, slično kot pri kanadskem vzponu na Everest. Zaplotnik je bil rojen plezalec in eden najboljših na vsem svetu. Svoje plezarije je delno opisal v drobni knjižici „Pot“, ki je kljub zelo skromni opremi vzbudila izredno zanimanje. Največji uspeh drugega zmagovalca Everesta, Staneta Belaka pa je, se zdi, južna stena Dhaulagirija (8167 m). V Alpah so na splošno severne stene prepadne, južne bolj položne, npr. severna stena Triglav v primeri z enostavno, nekam dolgočasno potjo iz Bohinja! V Himalajih je nekako obratno. Mogoče se bo kdo spomnil, da je argentinska ekspedicija, katere član je bil tudi Slovenec Dinko Bertonec, poizkušal

la leta 1954 doseči vrh Dhaulagirija, seveda po severni, bolj položni, pa še vedno zelo divji strani. Je treba na kratko dodati, da so mnogi Slovenci v Argentini res pravi plezalci in alpinisti, medtem, ko smo mi na severu bolj planinski avtomobilisti. Upam, da bo kdo v Argentini popisal zgodovino slovenskih alpinističnih podvigo in to v reprezentativni knjigi. Če je to zmožgel Kugy, pa mi ne bi zmogli! Saj se morejo ponasati s svojimi uspehi v divjih gorah Južne Amerike! Argentinsko odpravo na Dhaulagiri sta popisala Bertonec in Arko v slovenščini in istoimenski knjigi, ki jo je izdala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu leta 1956. Je zanimivo, kot berem v Planinskem Vestniku, da je prav ta knjiga navdušila takrat še zelo mladega Belaka z Dhaulagiri. Argentinska odprava ni uspela. Voditelj, Francesco Ibanez (Francisco Ibañez, op. ur. Sv. Sl.) je celo plačal poizkus z življenjem. Pristop preko južne stene se je zdel seveda blaznost, čeprav je bil Dhaulagiri s položnejše strani že preplezan. Toda med tem so se drzni alpinisti začeli navduševati za drug način osvajanja himalajskih vrhov. Mesto ogromnih ekspedicij s celo vojsko nosačev naj pleza majhna grupa izredno sposobnih plezalcev, mogoče celo en plezalec sam v „solo“ poizkusu. Važna je hitrost, torej v poštve pridejo v glavnem smeri preko južnih oz. na sploh strmih sten. To je bil način osvajanja vrhov v evropskih Alpah. Ne varajmo se, tudi ogromno sreče mora spremljati tako odpravo! In ta je bila z Belakom in njegovima soplezalcema, Vincenc Berčičem in Emil Tratnikom. Zmagali so južno steno in sestopili po severni smeri, kjer se je pred leti trudila argentinska ekspedicija.

PESEM ZAPOJMO

Pesem zapojmo, pesem življenja, pesem dobrote, pesem miru; gremo vsi mladi soncu naproti, v duhu veselja blešči se nam pot.

Bakle prižgimo v znamenju luči, ki že stoletja vodi naš rod. Srca odprimo ljubezni, pravici; skupno pojdimo na svobodno pot.

Pesem zapojmo...

Nova pesem z Madinskega festivala. Sestavila in uglasila Anica Arnsšek.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Stavka, ki jo je za četrtek 29. avgusta organizirala Glavna delavska konfederacija, CGT, je nekoliko razjasnila precej zapleteno štrono argentinske politike. Zlasti se je pokazalo, kam pes tace moli na sindikalnem področju, in tudi kje se bo bojeval bodoči spopad za gremialno nadvlado.

ENO SAMO SRCE

Najlepši poklon, ki more peronistična masa podariti kakemu svojemu voditelju je priznanje, da sta on in Perón „eno samo srce“, kar v španščini, poleg tega vodi še v zvok rimo, prilično za množične počestne manifestacije. Če temu dodamo še dejstvo, da komu vzklikajo: „dragi, narod je s tabo“, prav tako v prijetni rimi, bomo zagledali figuro enega izmed glavnih tajnikov CGT, Saúla Ubaldinija, kot novega vodjo delavskih množic, čigar moč iz dneva v dan raste.

Za pravilno presojo položaja moramo upoštevati naravo tukajšnjega političnega čutenja. Skupine potrebujejo voditelja, „caudilla“, in kot sedanji predsednik Alfonsín predstavlja tako osebnost na političnem polju, tako se Ubaldini vedno bolj utrjuje na gremialnem. To je bilo jasno v četrtek 29.; ko je stavka sicer uspela na industrijskih področjih Veličega Buenos Airesa in propadla v mestu samem, je kljub temu manifestacija pritegnila ogromno množico, katero mirne vesti lahko presodimo med 120 in 150 tisoč ljudi.

Kar je zanimivo: te ljudi ni pritirala na Julijsko avenijo sindikalna struktura, ki je to pot delovala le s pol pare, marveč karizmatični magnetizem Ubaldinija, v katerem so najbolj zastopani sloji naši ljubečega glasnika. Ni čudno, da je komaj teden za tem v osrčju same CGT nastala struja, ki že zahteva, naj odpravijo sedanjo kolegialno vodstvo štirih glavnih tajnikov, in naj Ubaldini imenujejo za edinega voditelja združenega delavskega gibanja.

Zakaj tradicionalni sindikati niso pokazali na ulici vse svoje moči? Povedati je treba, da Ubaldini ni pri njih priljubljena osebnost. Je preveč sam svoj, in se ne podreja ukazom tradicionalnega vodstva. Ogromni sindikat, kot so kovinski,

tekstilni, železničarski, itd., so navajeni komandirati, in da drugi ubogajo. Ubaldinijeva rastoča moč jih moti. Svoječas je bil podoben primer Vandomija in Ruccija, in oba sta padla pod krogami morilcev. Časi so se spremenili, in, hočeš nočeš, mora sindikalna struktura upoštevati pojav in ga asimilirati.

SVATJE ZE VRISKAJO

Razumljivo je, da v takem položaju Ubaldiniju ne manjka snubcev. On sam je peronist trdnega kova. Kot privlačuje ljudi na cesto, bi privlačeval tudi glasove v volilne skrinjice. Njegova nesreča je (ali pa sreča, kakor se gleda), da se peronizem trenutno nahaja razdeljen. Ponudbe mu kar dežujejo z ene in druge strani, pa jih je doslej odklanjal. Po eni strani se noče še zapletati v politične posle. Prepričan je, da je njegovo mesto na sindikalnem področju, in v njem hoče dopeti do vrška. Po drugi strani pa tudi dobro ve, da, če sprejme ponudbo enega, se bo do smrti zameril drugemu. Čeprav v politiki nikdar ne moremo trditi, da ni pot; nazaj, bi pot bila težka, trnjeva in nevarna.

Ta pot bo tudi skoraj nemogoča za dr. Cafiera in njegovo skupino, ki so se že vpisali v provinci Buenos Aires kot samostojna politična sila. Nekateri se sprašujejo, odkod njegova povezava z demokristjani. Razlaga ima dvoje lic. Na prvem vidimo, da so nekateri peronistični krogi tradicionalno iskali povezavo z demokristjani. Večkrat zaradi podobnosti teženj, če že ne programa, včasih pa tudi zaradi političnih interesov. Odkar je predsedniška formula Matera-Sueldo pritegnila pol milijona glasov (tedaj tretja politična sila), so se povezave ponavljale. Perón sam jih je pritegnil v FREJULI, in, ko se je umaknil Cámpora in ponovno nastopil Perón, so ga pomazili demokristjani Allende kot predsednik senata in Busaca kot predsednik poslanske zbornice.

A sedanja povezava ima še drugo lice: Cafierova skupina ni uradno priznana kot stranka v provinci Buenos Aires; brez tega uradnega priznanja ne more niti nastopiti na volitvah. Potrebujejo torej strukturo stranke, in demokristjani jim

jo posodijo. Cafiero in njegovi ljudje bodo nastopili kot „izvenstrankarski kandidati!“ na listah kršćanske demokracije, pod imenom Fronta za ljudsko pravico in soudeležbo.

V prestolnici sam; pa je zvit Lorenzo Miguel preprečil, da bi se stara peronistična garda predstavila na volitvah s svojo listino. Prepričan je, da bo peronizem nekoč še mogoč zmagati, a le če bo enoten. Na oltarju te enotnosti je požrl želitev, ki so mu jo zadali „obnovitelji“ in tudi svoje osebne interese. Trenutno mu je veliko v tem, da ohrani skupaj, kar se skupaj še da ohraniti.

Vendar stvar ne bo lahka. Senator Saadi, ki trenutno vodi peronizem v zvezi z Herminijem Iglesiasom, je te dni podpisal volivno fronto, znova pod imenom FREJULI, skupno z desničarji, konservativci, ljudskimi socialisti in nekaterimi manjšimi skupinami. Tedaj je izjavil, da je ta povezava obvezna za peronistične formacije v vseh volivnih okrožjih. Kako bodo to izpeljali v prestolnici, kjer so se „obnovitelji“ poživljali na fronto, in se poživljajo na Saadija, je težko vprašanje. Da, mnogo porok je pred volitvami, in tudi mnogo razporok. Eni vriskajo, drugi jokajo.

KAJ PA VLADA?

Radikalji so tudi že pričeli volivno kampanjo. Ena je njih boleča točka. Predsednik Alfonsín se zaenkrat še ne more zaplesti v boj. Brez te odločilne uteži na tehtnici, pa njihovi izgledi za dosego zastavljenih ciljev niso tako lahko dosegljivi.

Zanimivo je, da radikalna volivna kampanja sloni na točkah, ki bi jih težko spravili v soglasje z volivno kampanjo pred dvema letoma. Radikalji se hvalijo z novim gospodarskim programom, z uspešnimi pogajanjimi z Mednarodnim denarnim fondom, z zamrznjenimi cenami itd. Njihovo geslo je: „nadaljujmo“. Pač, vsak berač svojo malho hvali, vendar argentinska malha je precej prazna, in najti je treba karkoli za pritego glasov. Časi se spreminjajo, in radikalji z njimi.

GOVOR DR. BRANKE LAPAJNE

(Nad. s 1. str.)

Tisoč let pod tujo, nemško oblastjo ni moglo uničiti slovenske narodne zavesti, jezika in kulture. Da so se Slovenci obdržali, se čudijo tuji akademiki in znanstveniki. Upajmo, da bomo tudi v naslednjih tisoč letih uspeli obdržati našo bogato kulturno in literarno dediščino. Veliko pa je odvisno od vas in vaših otrok.

Med nami so danes ljudje, kateri so zaradi verskega, političnega ali osebnega prepričanja, zaradi principov, zapustili vse, kar so poznali: dom, starše in domovino, in se podali v njim neznan tuji svet. Ljubezno do slovenskega naroda jih je vodila, da so obdržali materinski jezik in si ustvarili majhen košček stare domovine v novi domovini. Nepozabljeni so pa tisti, ki so izgubili vse, izgubili življenje v boju za dom, narod in Boga. Bili so žrtve izdajstva in jim ni bilo dano ureničiti življenjskih načrtov. Vaša dolžnost je zagotoviti, da se niso žrtvovali zastonj.

Ali ste pripravljene biti je za to, da se svoboda v tej kanadski zemlji ohranja? Ali ste pripravljene ostati zvesti principom, brez katerih noben razumen človek ne more biti? Nekoč mi je nekdo rekel, da se od principov ne da živeti. To je res. Principi vas ne bodo obogatili, ampak — brez principov pošten človek ne more živeti.

Naj svoj govor zaključim z besedami škofa Antona Martina Slomška:

„Ne bodi vas sram, da ste Slovenci. To naj bo naša čast. Vedimo se tako, da bomo vse časti in hvale vredni pred Bogom in pred ljudmi. Slaba navada Slovencev je, da se svojega rodu sramujejo in slovensko govoriti nočejo. Nikarte tega, ljubite svoj narod, spoštujte svoj jezik.“

Med vsemi jeziki mora biti Slovincem naš materin jezik najljubši.“

TINE DUH: Iz prispevka za Visokošolski tečaj

Kakšno bodočnost hočemo?

Nekaj pripomb za zaključek

Kot narod smo Slovenci bolj previdni kot predrzni. Niti drzni nismo vedno! Zato mnogokrat ne upamo glasno izraziti svojega mnenja, da „se ja ne bi komu zamerili!“ Vendar pa smo med drugo svetovno vojno vsemu svetu pokazali, česa smo zmožni, kadar so v nevarnosti vrednote, ki so nam svete. Zakaj torej mnoge navdaja malodušnost, kadar je govora o samostojni slovenski državi?

Je nekaj razlogov za tako zadržanost. Danes je že sleherni prebivalec planeta prepričan, da je svet razdeljen na dve interesni področji, kjer med sabo tekmujejo dve največji in najmočnejši svetovni velesili. Tudi je večina ljudi prepričana, da se ne zgodi nič, česar ne bi dopustilo ti dve velesili, ker bi sicer prišlo do oboroženega spopada med njima. To pa bi pomenilo konec življenja, kot ga sedaj poznamo.

Medvojni britanski ministrski predsednik Winston Churchill je na nekem sestanku med štirimi Velikimi v Moskvi, sovjetskemu diktatorju Stalinu baje skrivaj stisnil v dlan papirček, kjer je bilo zapisano samo 50/50. Šlo je baje za delitev Jugoslavije: vzhodna polovica — menda do reke Drine — bi spadala v sovjetsko področje, zapadna pa v anglo-ameriško. Do delitve Jugoslavije ni prišlo, ker je bil Tito bolj lisjak kot oba „Velika“, zato ta dr-

žava še danes životari, seveda z ameriški „demokratski“ dolarji, dolarji ki že desetletja vzdržujejo komunistično diktaturo. Zaključek: tako stanje bo po mnenju politikov trajalo tako dolgo, dokler se na Balkanskem polotoku ne spremenijo odnošaji med Zapadom in Vzhodom, med ZDA in ZSSR. Pričakovati od ZDA, da bi zlahka pristale na popravke evropskega zemljevida, npr. na razkosanje Jugoslavije in ustanovitev, recimo, Hrvaške in Slovenske države in morda še kake druge, bi danes bilo zelo tvegano in malo verjetno. Treba je namreč poznati in razumeti ameriško pojmovanje svobode. Po zadnji svetovni vojni so se ZDA po sporazumu z ZSSR v Potsdamu dosledno in strogo držale načela „status quo“ na evropski celini, kar je bilo v nesporno korist edinole Sovjetski zvezi, da je mogla v miru utrditi svoj v vojni razširjeni imperij, kar niti nekdanjim carjem ni nikdar uspelo. Toda to še ne pomeni, da bi ZDA vztrajale pri istem načelu, če bi v kateremkoli kotu Evrope, npr. na Balkanu, ki je še vedno „sod smodnika“ — kot je vedno bil — nenadoma izbruhnil požar. Na Balkanskem polotoku je še zdaj, ob koncu 20. stoletja, veliko nerešenih sporov: med Bolgarijo, Grčijo in Srbijo za Makedonijo; med Srbi in Albanci za Kosovo, ki je v srednjem veku bilo središče srbstva, danes pa je po večini prebivalstva albansko po narodnosti in

muslimansko po veri; med Bolgari in Romuni za del Dobruže; med Grčijo in Turčijo za Tracijo. Glede Makedonije se že dolgo šušlja, da je ZSSR voljna podpreti bolgarske zahteve proti Srbom in Bolgarijo pri Solunu razširiti do Egejskega morja, ki je zaliv Sredozemskega morja. Če bi sedanjo grško Makedonijo s podporo Sovjetov dobili Bolgari, bi ZSSR tako po kopnem prišla do toplih morskih pristanišč, kar je že dolgo želja Sovjetov; tudi nekdanja carska Rusija je vedno silila na Sredozemsko morje.

Načelo „status quo“, ki se ga ZDA po drugi svetovni vojni ravno v Evropi tako zvesto oklepajo, tudi ni vedno tako absolutno veljavno, kot se iz sedanjega zadržanja ZDA napram Jugoslaviji zdi. Iz zgodovine vemo za primere, ko ga ravno ZDA niso spoštovale, ampak so se odločile za priznanje dejanskega stanja. Ko so katoliški Irce proti koncu prve svetovne vojne postrili svojo borbo za državno neodvisnost od Velike Britanije, so se ZDA s pogodbo obvezale Veliki Britaniji priznati vojaško zasedbo irskega otoka. Ko pa je Ircem leta 1919 le uspelo otresti se angleškega gospodarstva in razglasiti samostojno irsko republiko, so ZDA brez obotavljanja med prvimi priznale Irsko kot samostojno državo. Gotovo so se v severnoameriškem State Departmentu spomnili, da so se njihovi predniki v 13 severnoameriških kolonijah leta 1776 tudi z orožjem uprli svojemu vladarju, angleškemu kralju Juriju III. in z uporom dosegli svojo državo neodvisnost.

Ne moremo vedeti, na kak način se bo razšla sedanja jugoslovanska

skupnost narodov in se reorganizirala v samostojne narodne države. Mnogi še danes trdijo, da se države vedno rodijo iz krvi; zgodovina nastanka sto ali več novih držav za zadnji svetovni vojni nasprotuje temu mnenju; mnoge med temi državami in državicami so se rodile brez prelivanja krvi.

Za gotovo moremo vedeti le, da bo jugoslovanske državne skupnosti prej ali slej konec. Ne vemo, kdaj se bo to zgodilo; morda kmalu, morda še dolgo ne. Medtem pa imamo vsi Slovenci, kjerkoli po svetu smo raztreseni, neizogibno dolžnost delati na tem, da bi slovenski narod oni zgodovinski trenutek — rojstvo samostojne slovenske države — dosegel ne s krvjo, prelito iz sovraštva do naših sedanjih tlačiteljev, ampak kot zaključek postopnega zgodovinskega razvoja, čeprav bi ta trajal morda več generacij. Mnenja smo, da zgodovine ni pametno prehitovati ali celo izsiljevati.

V razvoj k samostojni slovenski državi smo dolžni aktivno se vključiti, vsak na svojem mestu, vsak s svojimi sposobnostmi in zmožnostmi. Oni, mladi in stari Slovenci, ki ob razpravljanju o slovenski narodni bodočnosti brezbržno ali neverno zmajujejo z glavo, naj se zavedajo, da se umiranje prične s trenutkom, ko posameznik — pa tudi narod — izgubi ali izda svoje ideale.

Za slovenski narod mora najvišji ideal biti njegova svoboda in lastni narodni državi. Brez aktivnega in vztrajnega dela za ta ideal si bo sam pisal smrtno obsodbo.

Glejmo, da se to ne bo zgodilo!
Konec.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENCI V ARGENTINI

Osebnosti

Krst: V cerkvi Čudodelne svetinje v Adroguéju je bil krščen Marjan Avguštin Hostnik, sin Tomaža in ge. Marjetke roj. Stariha. Bokra sta bila ga. Jelica Fajdiga-Starihova in Juan Carlos Veronés. Krstil ga je g. Marjan Bečan. Čestitamo!

Poroka: V cerkvi Inmaculado Corazón de María v Loma Hermosa sta se poročila dne 16. avgusta gđc. Marta Rupnik in Ivan Jerman. Za priče so bili njuni starši ga. Ana in Slavko Rupko ter ga. Ana in Ivan Jerman. Poročal je g. France Grom. Čestitamo!

Smrt: Umrla je v Buenos Airesu v 80. letu starosti ga. Fanika Kalan. Naj počiva v miru!

V SPOMIN SOVAŠČANOM

Ko sem šel kropit pokojnega Gregorjevca, Jožeta Albrehta, smo se tam pogovarjali, da je to leto odšel v večnost tudi Janez Zazula.

Janez je bil iz učiteljske družine. Ko so Nemci pridri v Ptuj, so očeta in družino izgnali. Prišli so v Hotedrščico. Tedaj je imel Janez 17 let. Ko se je začelo domobranstvo, ni pomišljal, kam

v kinu in disko klubih. Tudi pojmovanja civilne poroke se je spremenilo, saj je po vojni nihče ni resno jemal, sedaj pa izgublja na pomenu cerkvena poroka. Povprečnih predvojnih družin z osmimi do desetimi otroki tudi ni več.

UMRLI SO od 9. do 15. julija 1985:

LJUBLJANA — Marija Anžič; Anton Bezljaj, 79; Rozalija Družnik roj. Dimic; Ignac Gačnik; Stanko Gala; Franc Hromc; Marija Jurec, 78; Rudi Kerček; Angela Lešnjak roj. Čot; Elda Martelanc roj. Ferfolja; Terezija Maučec; Rena Papo (Majenova nona); Ivan Plemelj, 75; Jože Pogačar; Vasko Pregelj; Nace Pugalj; Jožica Race; Marija Reš roj. Konič; prof. dr. Jakob Rigler; Alojzija Stanovnik roj. Drašler, 85; Katja Velkavrh; Aristid Zornik; Martin Zlogar.

RAZNI KRAJI — Borovnica: Štefanija Pavlovič roj. Vrhovec; Celje: Ciril Dolžan; Marija Pernovšek roj. Kos, 89; Domžale: Slava Rome roj. Bučar; Grosuplje: Jože Perme; Idrija: Anton Bončina; Izola: Jože Gojak-Dubček, 62; Ljutomer: Marica Šitar roj. Lipovec; Maribor: Stane Arko; Jože Šraj; Most na Soči: Justina Munih, 88; Peče: Lojze Vettoraz, 85; Postojna: Jože Jurec, 82; Fani Milavec; Presejce: Franca Makovec roj. Koželj, 75; Radomlje: Tončka Abuner; Sostro: Anton Prusnik (Ulčarjev ata); Spodnji Brnik: Franc Burgar; Škofja Loka: Anton Rupar, 58; Trbovlje: Silva Gornik; Ludvik Hribar, st.; Ludvik Uhan; Vače pri Litiji: Franc Žarnik, 86; Veliki Cеровec: Ivan Mavsar; Velike poljane: Andrej Gregorič, 51; Verd: Franciška Dobrovolje roj. Susman; Vojna vas: Ana Konda roj. Kolbezen, 88; Karolina Skubic, 75; Vrhnika: Štefan Car; Završica: Mojca Šink; Zg. Hotič: Franc Pavliha, 89; Zalec: Vera Goriup roj. Roblek.

novo plinsko inštalacijo, manjka samo še priključitev naravnega plina. Tudi telefon, če bo le malo sreče, bomo kmalu imeli. Seveda nočem reči s tem, da je delo, kar zadeva zavetišče, že zaključeno. Še so stvari, kot pri vsaki domači hiši, ki kličejo na delo. Toda poudariti moram, da vsega dela sami nikdar ne bi mogli opraviti, če nam ne bi vi, moji dragi rojaki in rojakinje, stali že vsa leta nesebično in zvesto ob strani in to z dobro besedo, s prostovoljnim delom in z gmotno pomočjo. Zato si štejem v prijetno dolžnost, da vsem skupaj izrečem prisrčno zahvalo.

Zadnje mesece je glede hrane urejeno. Kuhinjo upravlja ga. Cvetka Bras, za kar se ji zahvaljujem, še posebej pa hvala, ko poleg svoje dolžnosti pomaga povsod, kjer se pokaže potreba — še v bolniški oskrbi. Pri delu ji pomagata ge. Emilija in Karla. Tudi zdravniška oskrba je naša največja skrb in problem.

Naše delo — s prav majhnimi izjemami — gre v cvet. Pripravljeni smo, da bo to cvetje v novi pomladi, ki jo danes nastopamo z vašo pomočjo, zadišalo v prijetnem vonju, katerega bomo vidhvali vsi, ki nam je krščanska ljubezen do bližnjega resnično notranje doživljeta, takšno, kot ga je učil in živel zavetnik te hiše — naš škof dr. Gregorij Rožman.

Zatem so se gostje in domači stanovalci podali v jedilnico, kjer jih je čakalo dobro in obilno kosilo in so v prijetnem pomenku preživeli lepo popoldne.

naj gre; stopil je v domobranske vrste in bil pravi borec. Bil je v skupini, ki je hitela na pomoč Črnemu Vrhu ob hudem napadu. Ko je v Avstriji videl angleško podlost, je pobegnil, se skrival po gozdovih, končno pribežal v Italijo in emigriral v Argentino. S pridnim delom si je zgradil hišo in se poročil. Tu ga je po daljši bolezni dohitela smrt.

Tudi Trpin Jože je bil iz naše vasi. Ko je videl, da sestre odhajajo, je kot trinajstletni deček šel z njimi in skozi italijanska taborišča prišel v Argentino. Tudi on si je s trdim delom postavil dom in družino. Zavrtna bolezen mu je pretregala nit življenja.

V triinšedesetem letu starosti je odšel v večnost, 15. avgusta, Jože Algreht. Že v zgodnji mladosti je zgubil očeta. Ostal je sam z materjo na posestvu. Zelo modro je delal in vodil kmetijo in vedno dobil potreben čas za vaško skupnost. Po trdem delu na polju in v gozdu je vedno sodeloval v prosveti. Ni se pritoževal, ko je prebil dolge in mrzle večere pri vajah.

Njegova roka je bila vedno odprta pomoči potrebnim, tako da je bilo mnogokrat slišati njegovo mater: „Fant, vse boš razmetal.“ Tudi v Argentini je ohranil to lepo navado, da si je bil skromen delavec.

Ko je nastopil usodni čas, se ni spraševal: kam s kom. Držal se je nauka Cerkev in kot tak delal za pošteno svobodo naroda.

Nikoli ni tožil nad izgubo vsega v domovini, ali se pritoževal nad tujino. „To je božja volja,“ tako je zaključeval pogovor.

Prav s takim mirom je prenašal dolgo bolezen, ki ga je spremljala do večnosti.

Počivajte v Bogu!

Hotenjski vaščan.

SLOVENSKA PRISTAVA

DRUŽINSKA SREČANJA

Kljub temu, da ni zaslediti v časopisu obvestil o njih delovanju, se pristavske družine, posebno pa družine otrok, ki hodijo v Prešernovo šolo, večkrat dobivajo. V soboto popoldne se zberejo in preživijo lep popoldan v družbi z otroki, se z njimi naigravo ter med seboj pomenijo o svojih doživljajih. Drugič je pa družinska tematika bolj splošna. Tako je nedeljo, 4. avgusta, ko se praznuje otroški dan, Pristava prekrstila v „Nedeljo družine“. Začeli smo z mašo, pri kateri so otroci prepevali, nadaljevali pa z nastopi, v katerih so prišli do izraza čustva hvalečnosti in ljubezni do staršev.

Uradno je pozdravil prisotne predsednik šolskega sveta Janez Jelenc in naslovil tople besede mamicam. Pridne učiteljice so pripravile prizorčke, ki so jih otroci z njim naravno lahkoto podajali. Zvrstile so se recitacije, dramatizacije, petje, tudi igranje na instrumntne kot so klavir, flavte, melodika.

Za konec je v imenu odraslih otrok spregovoril kulturni referent pristavskih mladinskih organizacij Marko Gasser, voščil staršem in se jim zahvalil za vse, kar so nam posredovali ter vse nagovoril, naj bi pristavska družina poglabljala vezi slovenstva; naj bi tako vsak starejši bil oče mlajšemu, mlajši pa vsi bratje med seboj.

Otroci so bili nato pogoščeni z malimi igračkami in sladkorki, odrasli pa so brž zasedli gostinski prostor, kjer je skupina očkov in fantov pripravljala okusno kosilo. S tem se hočejo vsako leto vsaj simbolično zahvaliti ženskem spolu za vsakodnevno skrb v kuhinji.

Popoldan je bil spet posvečen otrokom. Odrasli so pripravili splošno igranje, ki ga je delno pokvarilo slabo vreme, vendar ni pokvarilo vselega vdušja, ki je ves dan velo po zeleni, nam tako dragi Pristavi.

GOSTOVANJE KARAPAČAJSKJE IGRALNE DRUŽINE

V soboto, 27. julija, so karapačajski prijatelji odra prišli na obisk, da nam posredujejo Jalnovo igrjo „Dom“. Domačijska tematika je privlačna za tiste, ki so jo poznali na lastni koži, mlajšim pa je predstavila ljubezen do zemlje, ki je sami, iz velemestne izkušnje, ne občutijo tako hitro in globoko. Polna dvorana je to potrdila in ploskanje na koncu predstave je povedalo, da so gle-

denci bili zadovoljni z večerom. Predsednik Društva Slovenska pristava dr. Julij Savelli se je nastopajočim, posebno še režiserju Tinetu Kovačiču, zahvalil za obisk, jih navduševal naj nadaljujejo z odrskim delom, predvsem pa, naj svoje uspehe pokažejo bratom po drugih Domovih, da se z njimi obogati čim širše število rojakov iz vsega Buenos Airesa in, zakaj ne, cele Argentine.

Kot se spodobi takim priložnostim, je večer končal ob mizah in prijetnem razgovoru ter izmenjavanju misli.

GB

MLADINSKI DAN

Pod geslom „Ostanimo zvesti našim koreninam“ smo 18. avgusta priredili naš Mladinski dan. Sodelovala je tudi mladina iz Berazateguija.

Vreme nam je bilo naklonjeno in tako se je prireditev pričela z dviganjem zastav v skoraj pomladanskem jutru. Med mašo, pri kateri sta somaševala Franci Cukjati in naš župnik Jože Škerbec, je pel naš mladinski zbor, pod vodstvom Tineta Selana.

Po maši so sledile napete igre odbojke, katere je prekinilo skupno kosilo.

Popoldne, po finalu, se je pričel kulturni program. Vodila sta ga Anica Arnšek in Marjan Loboda ml. Nastopila so dekleta z lepo ritmično vajo, katero je pripravila ga. Vladi Selan. Zatem so fantje pod vodstvom Marka Vombergarja predstavili telovadni nastop. Publika je s ploskanjem pokazala svoje navdušenje in občudovanje. Z veselo vajo so nastopila dekleta kot pajaci. Vajo sta pripravili ge. Saša O-mahna in Mari Zupan. Sledila je folklorna vaja, s katero so naši mladi plešaleci pokazali, kaj so se pod vodstvom Janeza Bitenca letos naučili.

Nastopila so tudi s prisrčno simbolično vajo dekleta iz Berazateguija. Med nastopi so nas bodrili z lepimi mislimi Boris Štrfliček v imenu mladine Slomškovega doma, Helena Loboda v imenu zveznih odborov SDO-SFZ in Pavlinka Korošec kot predstavnica mladine iz Berazateguija.

Ob koncu programa smo zapeli mladinsko himno in med navdušenim ploskanjem podelili pokale zmagovalcem dneva, ki sta bili tako SDO kot SFZ, ekipi Slomškovega doma.

Po kulturnem programu smo se veselo zavrteli ob zvokih orkestra in tako srečno zaključili naš mladinski dan.

N.

V sredo, 21. avgusta, je pri sestanku Lige žena-mati in San Martinu govoril dr. Jure Rode in sicer o papeževi okrožnici „Apostola Slovanov“ („Slavorum Apostoli“). Okrožnica je posvečena delu, poslanstvu in duhovnemu sporečilu za današnji čas. Spominja se 1100-letnice smrti sv. Metoda. V spravljenem tonu, a trdni odločnosti papež upa na uresničenje izročil sv. Cirila in Metoda, posebno v korist južnoslovenskim narodom. Zavzema se za združenje Evrope v duhu in resnici. Prav tako upa, da bodo v prihodnosti vzhodnoevropski narodi nemoteno izpovedovali in živeli svoje versko prepričanje. Opozarja na osnovne človekove pravice vernikov, ki so jim jih dolžne zagotoviti oblasti.

Okrožnica ima misijonski značaj, prav kakor sta bila sveta brata prava misijonarja med Slovani, z dušo in srcem, čeprav sta bila po rodu Grka. Slovanom nista poskušala vsiliti grškega jezika in bizantinske kulture. Bogoslužna besedila sta prešla v staroslovenski jezik in uporabila slovanski črkopis. Papež ju je 31. decembra 1980. proglašil za sozavetnika Evrope. — Ko papež govori o združenju Evropi, ima v mislih „staro celino“, na kateri bi bilo premoščeno sovraštvo med narodi, nezaupanje in ideološki spori in zapleti! Versko in družbeno zedinjena Evropa naj bi bila za ves svet vzor pravičnega in mirnega sožitja, v medsebojnem spoštovanju in polni svobodi! — Ker papež ni mogel v Velehrad, kjer so praznovali 1100-letnico pokristjanjenja Slovanov, je sestavil posebno molitev za slovenske narode in za edinost med kristjani.

Prihodnji sestanek Lige bo 18. septembra in vse članice so lepo vabljeni!

LJUBLJANA — Veliko preveč zdravil predpišejo v bolnišnicah, je pokazala prva raziskava o smotnosti porabe zdravil v slovenskih bolnišnicah. Prevelika je uporaba zdravil za bolezni metabolizma in prehrane, vitaminov, pomiril in analgetikov.

ŠENTJERNEJ — 35 pevskih skupin se je predstavilo na 13. bienalnem srečanju slovenskih oktetov. Nastope je spremljalo blizu 2000 ljubiteljev glasbe. Posebno mesto je imel Koroški akademski oktet, ki je ob tej priložnosti proslavil 30-letnico obstoja.

KOPER — Tomos in Electrolux s Švedske sta podpisala novo pogodbo o 15-letnem podaljšanju industrijske koooperacije na področju motornih žag. Tomos bo v skladu z novo pogodbo v nekaj letih proizvodnjo žag podvojil in sicer s 23.000, kolikor jih je izdelal v letu 1984, na približno 40.000.

LJUBLJANA — Ohcet 85, ena največjih turističnih folklornih prireditev, je bila letos zelo dobro pripravljena. Dvanajst tujih in devet domačih parov je ves teden spremljalo okoli 50 tujih novinarjev. Prireditev si je ogledalo več deset tisoč ljudi, v svatovskem sprevodu je bilo 2200 udeležencev, 900 v narodnih nošah.

IZLAKE — Baron Janez Vajkard Valvazor je spet obiskal ta kraj. Izlaško turistično društvo je namreč spet pripravilo Valvasorjev dan. „Vsi tlačani ino drugi se imajo na tem hofu za zbrat, ponižen bit, poslušat, potrpežljivo čakati ino toko prevzvišenemu baronu ino njega zlahti spoštovanje izkazat. Vsi se morajo za to priložnost oclrat, nakrispat ino nališpat, da ne bojo kukar ena peklenska Luciferjeva vojska izgledal,“ je oznanil bobnar približno 700 obiskovalcem pred medijskim gradom. V enournem programu so prikazali igralci izlaškega kulturnega društva izsek iz Valvasorjevega življenja. Obiskovalci so mogli pokusiti domače dobrote: metino potico, kruh iz krušne peči, domačo pečenko in medeno žganje.

TREBNJE — Trgatev v Beli Krajini skoraj ne bo potrebna. Letošnje vreme vinogradnikom ni bilo naklonjeno. Računajo, da bo le 20 do 30 odstotkov običajne letine. Najprej je opravila svoje pozeba pozimi, potem so prišle spomladanske pozebe in končno še toča. Na trti, kjer je običajno 20 do 25 grozdov, sta sedaj komaj dva grozda.

MARIBOR — Dimnikarstvo že lep čas ni več le poklic, „ki prinaša srečo“, ko se črni mož prikaže z omelom in grebljico. Postalo je dejavnik gospodarstva in varnosti, saj učinkovito vzdr-

ževanje dimnih naprav prihrani energijo, preprečuje požare in varuje življenjsko okolje. Zato sta se lotili Srednja gradbena šola v Mariboru in Strojna fakulteta v Ljubljani izpopolnjevanja dimnikarjev za dela in naloge, ki jih opravlja „specialist dimnikarske tehnologije“. To je povsem nov izobraževalni izpopolnitveni program in tudi poklic, ki niti še nima poljudnega imena.

MARIBOR — Prvi domač stroj za barvanje usnja je izdelal Mariborski Primat skupaj z Industrijo usnja Vrhnika. Stroj je že prestal šestmesečno poizkusno dobo in dobil tudi najvišje možne ocene. Primat je pri izdelavi stroja naredil projekt in mehanski del stroja, Industrija usnja Vrhnika pa tehnologijo za obdelavo usnja in avtomatiko za stroj zmogljivosti 4700 litrov in nosilnosti 260 do 420 kilogramov usnja.

LJUBLJANA — Stare slovenske skrinje Narodnega muzeja iz Ljubljane, razstavljene v Muzeju uporabne umetnosti v Beogradu, vzbujajo zanimanje. Razstavljenih je bilo šestinštirideset skrinj, nastalih med 15. in 19. stoletjem. Skrinja je bila nekoč bistveni del pohištva, prvič pa je bila upodobljena na freski, ki so jo okrog leta 1460 naslikali na zahodni steni cerkve v Crngrobu. To dokazuje, da so tako imenovano alpsko skrinjo uporabljali v poznem srednjem veku na Kranjskem.

LJUBLJANA — Ribniški Inles se je pridružil Slovenijalesu. Zbir kapitala, koncentracija znanja in skupen nastop na zunanjih trgih so pripomogli, da je delež lesnih izdelkov, prodanih na konvertibilnih trgih, močno porastel.

ŽIRI — Več kot dve tretjini obutve pošlje tovarna Alpina na tuje. Izvažajo v 20 držav, praktično na vsa tržišča, kjer je razvit smučarski šport, predvsem smučarsko obutev.

PODZEMELJ PRI METLIKI — Djaki slovenskih srednjih šol in učenci osnovnih šol so pod vodstvom mentorjev znanstvenih ustanov teden dni raziskovali v Podzemlju v Beli krajini ženinovansko šego in družinsko življenje, stavbarstvo in arhitekturo, ljudske pesmi ter vse zbrano izdelali v video delavnici. Šesti tabor, ki ga je pripravila Zveza za tehnično kulturo Slovenije, je omogočil zbiranje dragocenih podatkov o Beli krajini; dopolnile pa so se tudi raziskave, ki so jih v minulih letih opravili na Vinici, v Semiču in na Suhorju. Mateja Gomolj, ki je delala pod vodstvom Marjetke Balkovec s Filozofske fakultete, je ugotovila: „Včasih so se mladi spoznavali pri žetvi ali pri mlavci ter na poti k maši, sedaj pa

16. OBLETNICA ZAVETIŠČA

V lepem, zelenem delu San Justa, kjer stoji slovensko Zavetišče, se je zbralo 21. avgusta lepo število bivših borec, ustanovalec, odbornikov in prijateljev, da skupaj proslavijo že 16. obletnico tega neprepovednega zavoda, ki pomaga marsikomu v težavah in stiskah, ki bi bile brez njega nerešljive.

V vhodnem prostoru je najprej daroval mašo msgr. Anton Orehar. V svojem nagovoru je govoril o dobroti, ki je nagnila dobre ljudi, da so začeli s tem zavetiščem, da so v krščanskem duhu pomagali svojim bližnjim, onemoglim članom naše skupnosti; ter o potrebi, da se to delovanje še nadaljuje. Poudaril je, naj vodstvo še dalje služi potrebni, onemoglim pa, da sprejmejo križ trpljenja, vse pa naj povezuje medsebojna ljubezen.

Po maši je pozdravil številne navzoče Ivan Korošec, za njim pa je predsednik Zavetišča Peter Čarman v svojem govoru podal nekaj pregled namenov in dela Zavetišča. Nekaj misli navajamo:

„Letošnja 16. obletnica našega Zavetišča sovpada s 40-letnico našega zdomstva in največje tragedije v zgodovini našega naroda. 12.000 slovenskih junakov domobrancev in drugih protikomunističnih borec razoroženih je bilo zverženo mučenih, poklanih in streljanih ter pahnjenih v množične grobove, ki so raztreseni po vsej naši lepi in ljubljeni domovini.

Nekateri borci, le prav redki rešen-

ci te strašne žaloigre, so si ob svojih še nedokončanih domovih na tujem zamislili to Zavetišče, kjer naj bi našli domovanje vsi, katerim so posledice vojne preprečile drugačne rešitve. „V trudu in delu“ je bil dom zgrajen in danes stoji, v ponos in zadoščenje vsem Slovincem po svetu, ki so tako ali drugače pomagali do njega uresničitve.

Zavetišče je posvečeno velikemu Slovincu — mučenikskemu škofu prevzvišenemu doktorju Gregoriju Rožmanu. V temni noči vojne in komunistične revolucije nam je bil škof Rožman edini kažipot. Vdano je sprejel nase še vso težo zdomstva. Begunec med begunci je tolažil trpeče. Zapustil nam je svoj oporoko: „Še na oni strani bom prošil za vas, če se boste obračali name“. Zato bo od danes naprej vsaka obletnica Zavetišča tudi praznik našega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Vsaka obletnica je mejnik, ob katerem se človek ustavi, da pregleda opravljeno delo, da se zave uspehov, ki so mu trdna podlaga za delo v bodočnosti.

Z veseljem se oziramo na naše delo v preteklosti, ker je uspeh viden. Mogočna stavba stoji, za kar gre zahvala prejšnjim odborom. 25 sob je končanih, manjkajo le še prav majhne pritlikline, ki bodo dopolnjene v bližnji bodočnosti. S prvim spomladanskim soncem bomo začeli z barvanjem sob, da bo bivanje stanovalcem prijetnejše. Napravili smo

TDml

OBVESTILA

SOBOTA, 7. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

Dan Zveze slovenskih mater in žena. VIII kulturni večer SKA v Slovenski hiši ob 20: dr. Marko Kremžar; Michel Novak, teologija gospodarstva. Visokošolski tečaj v Slovenski hiši ob 16. uri.

NEDELJA, 8. septembra:

Mladinski dan v Našem domu v San Justo.

ČETRTEK, 12. septembra:

Seja Izvršnega odbora Zedinjene Slovenije v društvenih prostorih.

SOBOTA, 14. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri. V Slovenskem domu v San Martinu ob 20.30 asado.

NEDELJA, 15. septembra:

Obletnica blagoslovitve Slomškovega doma s celodnevno prireditvijo. Geslo: 40 let dela in zvestobe.

SREDA, 18. septembra:

Sestanek Lige žena-mati v San Martinu ob 18.30. Predaval bo g. Rudolf Smersu.

PETEK, 20. septembra:

Seja Medorganizacijskega sveta ob 20 v prostorih Zedinjene Slovenije.

SOBOTA, 21. septembra:

Slomškova proslava osnovnošolskih otrok v Slovenski hiši.

SOBOTA, 28. septembra:

Redni pouk Slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 6. oktobra:

V Slovenskem domu v San Martinu ob 15.30 velika sanmartinska tombola.

Pevska skupina Camerata Monteverdi bo izvajala 6. septembra v Salón Dorado Teatra Colón skladb Alessandro in Domenica Scarlattija. V različnih zgodnjih bosta sodelovala Bernarda in Marko Fink.

Dne 26. septembra bo v isti dvorani Bernarda imela samostojen koncert, v dneh 19. in 22. t. m. pa bo pela vlogo Dorabelle pri izvedbi Mozartove opere Cosí fan tutte v dvorani Jockey-cluba v La Plati.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Četrtek 12. septembra ob 20. uri seja Izvršnega odbora Zedinjene Slovenije. Petek 20. septembra ob 20. uri seja Medorganizacijskega sveta.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 4:

Vodoravno: 1) Moka. 5) Trot. 9) Vod. 12) Enota. 14) Abeceda. 16) Osorej. 18) Letim. 20) Emir. 21) Zoper. 22) Vez. 24) Jopa. 26) Irak. 28) Od. 29) Materin. 31) Tu. 32) Kiti. 34) Idol. 35) Vir. 36) Nizek. 38) Kila. 40) Gosar. 41) Maroga. 43) Ostroga. 45) Ikona. 47) Rti. 48) Saje. 49) Anam. Navpično: 1) Me. 2) Ono. 3) Kosez. 4) Atom. 6) Raj. 7) Ob. 8) Telo. 9) Veter. 10) Odirati. 11) Dam. 13) Arij. 15) Cepin. 17) Erotik. 19) Zvok. 21) Zaroka. 23) Edinost. 25) Ped. 27) Kura. 29) Mizar. 30) Iliri. 33) Tisti. 35) Vagon. 37) Eros. 39) Loka. 40) Gor. 41) Maj. 42) Ana. 44) Ga. 46) Am.

Marja Rodziewiczovna

H R A S T

(DEWAJTIS)

Zenske so se zdaj prile naprej in začele polagati pred Marka svoje zavoje.

Bili so tam gobe in lan, kaša, maščoba, jajca, posušene ribe, hlebci svežega kruha, vse, kar so imele v svojih shranbah.

„Prinesle smo vam od svojega,“ so jokajoč govorile. „Ali še veste, kako ste mojega fanta rešili vojašine? Še veste, kako ste vozili mojega starega v Kowno? A moje dekle ste rešili iz vode? In ko so mi vzeli govedo, ste mi poslali jalovko, ki jo imam še sedaj? Ali se spominjate tega in tega?“

Medtem pa so se mladi fantje dogovorili med seboj in se skozi gručo žensk prerili do Ragisa.

„Gospod,“ so začeli najpogumnejši, „mi nismo nič prinesli in nič ne bomo povedali. Zato pa smo pripravljene takoj prijeti za delo. Hej, fantje! Suknjič dol! Kar tu leži in v oči bode, naj gre na cesto za grušč! Očistimo prostor!“

Kot en človek so vsi prijeli za delo. Razbili so, kot bi mignil, ostanke pogorišča, podrli osmojnata drevesa, zložili ogorke, oglje in v kope pometli pepel.

Izginjali so žalostni ostanke pod stotino rok, zemlja se je ravnala, ni ostalo več sledov pogorišča, samo prazen pro-

SLOVENIJA V SVETU

Koroška

Laični misijonar Janko Erjavec se je mudil nekaj dni v Celovcu in v Tinjah. Spregovoril je tudi za bralce „Nedelje“ (cerkveni list krške škofije). Na vprašanje: Kako gledaš na svojo narodno pripadnost je, med drugim, takole odgovoril: „Čutim, da sem v Argentini res doma. Tam sem tudi prejel vso vzgojo, ki mi je omogočila pravilno ovrednotiti in uskladiti moje slovenske korenine, ki so pognale v argentinski zemlji. Obe domovini imam rad: slovensko in argentinsko; oba jezika sta mi pri sre.“

Nenemške značilnosti avstrijske literature so večkrat prišle na površje pri razgovorih v Marburgu ob Lahni v nemški deželi Hessen. Tam so namreč potekali dnevi avstrijske literature. Govora je bilo o posebnostih slovenske literature na avstrijskem Koroškem in hrvaške na Gradiščanskem. Prireditve so se udeležili tudi celovski pisatelj in prevajalec iz slovensčine v nemščino Peter Kersche, avstrijsko-nemški pisatelj in prevajalec slovenskih avtorjev v angleščino Herbert Kuhner ter dunajski pisatelj Lev Detela. Detela je iz svojih del bral tudi na nemških šolah

in tam opozoril na večjezične razmere v Avstriji s posebnostmi slovenskega leposlovja.

Računalništvo je bila ključna tematika letošnjega, že desetega slavistično-pedagoškega seminarja za učitelje na Zvezni gimnaziji za Slovence in za učitelje slovensčine na drugih višjih šolah na Koroškem. Nadzornik Inzko je podal pregled teh desetih let, prof. Berta Golob iz Kranja je govorila o pouku materinščine, prof. Jože Koruza iz Ljubljane o slovenski dramatski in gledališki dejavnosti na Koroškem, dr. Johannes Strutz s celovške univerze o razvojnih tendencah avstrijske literature od 1945 naprej ob upoštevanju slovenske književnosti. Prof. W. Dörfler je predaval o nevarnostih in prednostih za šolo, ki jih ustvarja računalnik, delovanje računalnika je razložil univ. as. W. Waldner, W. Janscha pa je govoril o učnem predmetu informatiki v šoli. Pripomniti je treba, da bodo z začetkom šolskega leta 1985/86 imeli tudi petošolci ZG informatiko kot učni predmet.

Sestrski sestanek treh Mohorjevih družb se je vršil v Celovcu. Zastopniki

24. obletnica SLOMŠKOVEGA DOMA

40 let dela in zvestobe

ob 11.00 dviganje zastav in sv. maša
ob 13.00 kosilo
ob 17.00 kulturni program
prosta zabava

NEDELJA, 15. SEPTEMBRA

Vsi lepo vabljeni!

Naš dom San Justo

24. mladinski dan

v nedeljo, 8. septembra

- ob 8,00: v stolnici mladinska sv. maša med katero bo pel Tomčevo mašo mladinski pevski zbor; sodeloval bo tudi Janez Vasle. Ob tej priložnosti bo otvoritev novih orgel.
- ob 9,15: v Našem domu tekmovanja
- ob 13,00: na razpolago kosilo
- ob 18,30: kulturni program z raznimi nastopi
Prijetno razvedrilo za vse!

iz Celja, iz Gorice in iz Celovca so se menili o uspehih in o senčnih straneh delovanja, izmenjali izkušnje in načrte za prihodnost. S skupnim obiskom galerije kiparja Franceta Goršeta v Svehah so zaključili to prvo srečanje s sklepom, da naj bi taka srečanja postala po možnosti tradicionalna.

ZAHVALA

SLOMŠKOV DOM se zahvaluje podjetju INTA in njegovemu direktorju g. Hellerju za podarjeno blago za zavese za naš oder.

Izšla je nova številka glasila

SLOGE — "STIK".

Objavlja koristne načelne članke in važne podatke.

KLINIČNE ANALIZE

Lic. Zofija Pograje

"Obras Sociales"

Bolnike obiščem na domu.

Informacije na Tel. 629-6901.

KREDITNA ZADRUGA SLOGA z.o.z.

Bmć. Mitre 97 - Ramos Mejía
Tel. 658-6574 / 654-6438

ZADRUŽNI DELEŽI
TRGOVSKA POSOJILA

Podružnici:

SAN MARTIN - Slovenski dom
Córdoba 129 - Tel. 755-1266

SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom
El Cabezuelo y Hernandarias

Uradne ure v osrednji pisarni - Ramos Mejía: Delavniki od 15—19.
Uradne ure v S. Martinu: Torek, četrtek od 18—20. Nedelja od 10—11.30
Uradne ure v Slovenski vasi: Sreda od 19—21. Nedelja od 11—12.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual Nº 299831

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1985:
Za Argentino A 5,30, pri pošiljanju po pošti A 6,00; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

Prispevajte v tiskovni sklad!

MUTUAL SLOGA

Legalni sedež: Sarmiento 385, Cap.

HRANILNE VLOGE - OSEBNA

POSOJILA - PODPORE -

LETOVIŠČE

Podružnice:

Ramos Mejía: Mitre 97

San Martín: Córdoba 129

Slovenska vas: El Cabezuelo y

Hernandarias

Dne 27. avgusta je nenadoma mirno v Gospodu zaspala gospa

Frančiška Kalan por. Gorenc

Srčna hvala vsem, ki so jo pršili kropit in spremili na pokopališče Chacarita. Oproščamo se pa vsem, ki se niso mogli posloviti od pokojne, ker je bil pogreb zaradi stavke bolj zgodaj.

Priporočamo jo vsem v molitev in blag spomin.

Žalujoci:

Apolonija Lampret roj. Kalan, sestra

Branko Lampret, svak

Veronika Lampret, nečakinja

ter ostalo sorodstvo v domovini.

„Vrni se v mojo kočjo!“ je ponovil.

„Nočem! Izgnali ste me! Rajši berčim!“

„Ne gonim te, ker se te mi zdi škoda! Vrni se!“

Tedaj je teta Aneta stopila bliže in se vmešavala v pogovor.

„Vrni se, revica, vrni, ko te stari vabi. Morebiti ga je vest prignala? Pozabi na krivico, ker on prvi prihaja k tebi!“

„Pozabi!“ je tiho potrdil Wojnat. Nisem več tak, kakor sem bil. Biti si-rot na starost je težka kazen božja!“

Pokopališke breze so gluho šumele nad to spravo.

Marko in Ragis sta se trenutek zamudila pri župniku, potem pa sta se vrnila v vas.

„Kaj naj sedaj delava?“ je ugibal stari, vihajoč svoje brke in nagajivo pogledujoč tovariša.

„Pojdem na jezero. Čez kakšen teden že zberem nekaj denarja za les.“

„Koliko ti je treba?“

„Niti misliti ni, da bi vse na novo postavili, kot je bilo. Kočo že kako postavimo do zime.“

„Koliko potrebuješ, da postaviš vse?“

„Eh, kaj govoriš? Dva tisoč ne bi bilo dovolj! Morebiti pozimi kaj dobimo iz mlina in od žita.“

„A čez zimo?“

„Še že kako prebijemo skozi to bedo.“

„Meni pa beđa ni nič kaj všeč,“ zamrmra starec.

Marko utihne. Stopal je za Rymkom s sklonjeno glavo in ni zapazil v zamisljenosti, da je invalid krenil s poti in ga zdaj vodi med vrtovi proti lekarni nad Ejno. Vas je ostala na strani, večerilo se je, Ragis je šel križema, ogibajoč se pasočih se čred ter si ogledoval vso okolico.

Pred njima so se pokazali bregi potoka, gosto obraslega z ločjem in divjimi malinami. Nad samim tolmuonom je stala zgrbljena vrba, kriva in že na pol trhljena.

Ko jo je Ragis zagledal, je prenehaj hoditi križema ter stopil naravnost k njej.

„Morda ti je v duši žal, da si vzel v svojo hišo take špitalarje, kakor sva midva s teto Aneto. Sedaj sva ti prav res samo v brene!“

Marko se je zgani in pobledele.

„Še nikdar me doslej niste razžalili in mi storili krivice, sedaj sem tudi to doživljal!“ je žalostno zagodrnjal.

„Ne to, sinko moj! Tudi če si pomislil na to, še ni greh. Poslušaj pametno besedo! Špitalarje naju je imeval tvoj brat Witold. To tudi sva! Toliko boleznin in dela naju je tolko preko let in tudi vojske, da je grozal Črepinji sva in konec! Ho, ho! Jaz sem mislil na to že takrat, ko si naju izbral pri umirajočem očetu. Jaz sem na to mislil in govoril sem sam pri sebi: Poslušaj, starec, leseno nogo imaš, pazi, da ti tudi glava ne bo iz zelja! Ho, ho, jaz sem pomislil na to!“

Čzertwana je presenetilo tako govorjenje in glas, dvignil je oči in se začudil.